

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ЦИВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

УДК 339.116.5 (477):341.241.8

*Нікончук А.М., кандидат юридичних наук,
доцент кафедри теорії, історії держави та права,
декан юридичного факультету
Українського державного університету
фінансів та міжнародної торгівлі*

УКРАЇНА І УГОДА ПРО ТОРГОВІ АСПЕКТИ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ РИЗИКИ ТА ПЕРЕВАГИ

Анотація. В статті досліджуються міжнародно-правові передумови створення Світової організації торгівлі, прийняття Угоди про торгові аспекти прав інтелектуальної власності і вплив зазначених подій на вдосконалення правового регулювання використання в Україні об'єктів права інтелектуальної власності. На основі аналізу положень Угоди ТРІПС автор намагається узагальнити досвід практичного застосування заходів по захисту об'єктів права інтелектуальної власності із заходами по практичному здійсненню кроків, спрямованих на створення сприятливих умов для інвестування у сферу обігу таких об'єктів в Україні.

Визначено, що одним із пріоритетів у вдосконаленні діючого законодавства України, в частині зобов'язань передбачених членством в СОТ, є гармонізація українського законодавства і Угоди про торгові аспекти прав інтелектуальної власності, яка, будучи невід'ємною частиною правової системи СОТ, узагальнює теоретичні і міжнародно-правові надбання у сфері захисту прав інтелектуальної власності.

У статті проаналізовано особливості захисту прав інтелектуальної власності в Україні і розглянуто ризики та переваги імплементації Угоди ТРІПС в Україні.

Ключові слова: інтелектуальна власність, міжнародна торгівля, Генеральна угода з тарифів і торгівлі, Світова організація торгівлі, торговельні аспекти прав інтелектуальної власності, об'єкти права інтелектуальної власності.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження отриманих переваг чи існуючих ризиків від приєднання України до Світової організації торгівлі і Угоди про торгові аспекти прав інтелектуальної власності (далі – Угода ТРІПС), як невід'ємної складової правової системи СОТ, зумовлена комплексом умов, в яких знаходиться Україна як суб'єкт міжнародного права. Аналіз змісту Угоди ТРІПС та тих зобов'язань, які Україна як країна, що стала членом СОТ, взяла на себе, створюють підґрунтя для використання зазначених зобов'язань як інструменту адаптації економіко-правових умов України до аналогічних умов в розвинутих країнах.

Мета дослідження – проведення дослідження змісту Угоди ТРІПС та правових наслідки її імплементації в національну правову систему. Об'єктом дослідження є суспільні відносини,

що виникають в процесі імплементації Угоди ТРІПС в Україні. Предметом дослідження є як переваги, так і ризики зазначеної імплементації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню змісту Угоди ТРІПС в частині її впливу на економіку України присвячені праці як вітчизняних фахівців та учених, зокрема В.О. Потехіної [3], Т.Є. Ромат [7; 8], В.Р. Сіденка [9], І.В. Тіманюк [10], так і іноземних фахівців: Каролін Дір [11], Пітера Драхоса [12], Роберта Ейса [13], Кейт Маскус [14], Вільяма Преторіуса [16]. Водночас, на наш погляд, у вітчизняній науковій і юридичній літературі питанню впливу Угоди ТРІПС на правові засади обігу об'єктів права інтелектуальної власності в Україні уваги приділено не достатньо, що відповідно і зумовлює необхідність його додаткового дослідження.

Виклад основного матеріалу. Заключення Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (далі – ГАТТ), як міжнародної угоди, якої було досягнуто в 1947 році у Женеві, зумовило виникнення якісно нових міжнародно-правових і економічних відносин після закінчення Другої світової війни, адже стан зазначених відносин потребував якісно нового, лібералізованого механізму взаємодії, який би відповідав потребам необхідності відновлення зруйнованих війною економік і відмовою від протекціоністських заходів. Багатосторонні домовленості в рамках ГАТТ були покликані забезпечити скорочення мит і встановлення недискримінаційного режиму торгівлі та як результат сприяти відмовленню від квот на імпорт. З часом, приєднання держав до ГАТТ, шляхом проведення декількох раундів переговорів (серед них раунди Ділона, Кенеді, Токійський, Уругвайський), еволюціонувало у членство в Світовій організації торгівлі (далі – СОТ), яку було створено в 1994 році. Уругвайський раунд, окрім іншого, характерний і розглядом питань охорони інтелектуальної власності (далі – ІВ), неналежне використання якої може бути перешкодою встановленню вільної торгівлі між державами-членами СОТ.

В цілому питання ефективного захисту прав інтелектуальної власності (далі – ПІВ) та боротьби із правопорушеннями у сфері захисту авторських та суміжних прав були одними з найбільш складних на шляху до членства України в СОТ [2, с. 18]. Незважаючи на це, набуття членства в СОТ відкрило для нашої країни додаткові можливості, зокрема для тих галузей економіки, які здатні забезпечувати створення продукту з достатнім рівнем конкурентоздатності на світовому ринку, що в свою чергу корелюється із скасуванням іноземними контрагентами квотування імпорту окремих товарів, вироблених в Україні, а також обмеження/не застосування до України дискримінаційних дій, антидемпінгових розслідувань чи інших захисних заходів, передбачених нормами СОТ.

Україна, приєднавшись до Маракешської угоди про створення СОТ в 2008 році, отримала не лише можливості та переваги, пов'язані з членством в зазначеній організації, але й взяла на себе зобов'язання з дотримання умов ним передбачених, адже Угодою ТРІПС встановлюється режим правового регулювання використання об'єктів ПІВ на міжнародному рівні, надаючи змогу інвесторам розглядати зазначені об'єкти вже як об'єкти інвестицій. Варто зазначити, що Угоду ТРІПС іноді сприймають як Бернсько-Паризьку додаткову угоду, розглядаючи її як логічне продовження і еволюційне надбання на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин у сфері захисту ПІВ [15, с. 280]. Із зазначеним частково можна погодитись, але варто зауважити, що все ж таки Угода ТРІПС не є додатковою угодою і на наше переконання вона є логічним продовженням змісту не лише Бернської і Паризької конвенцій з ІВ, а й багатьох інших міжнародно-правових актів, що врегульовують правові засади обігу об'єктів ПІВ на міжнародному рівні і відповідає сучасному баченню розвитку зазначеного питання її підписантів.

Професор Пітер Драхос зокрема вважає, що Угода ТРІПС в цілому віддзеркалює процеси глобалізації, адже встановлення єдиних правил і слідування ним уможлиблює узгодження єдиних підходів для регулювання бізнесу, невід'ємним елементом якого є використання інтелектуальних надбань [12, с. 177]. Водночас Вільям Преторіус, розглядаючи питання глобалізації через призму аналізу здобутків Уругвайського раунду, звертає увагу на Угоду ТРІПС як на засіб захисту від країн, що розвиваються [16, с. 185].

В доповнення попередніх тез, вітчизняний науковець у сфері світової економіки Володимир Сіденко зазначає, що Угода ТРІПС взагалі суперечливий компонент системи угод СОТ,

адже цей документ багато фахівців визнають найсумнівнішим елементом правової системи СОТ, який, захищаючи ПІВ передових економік, на жаль, обмежує можливості скорочення технологічного відставання менш розвинутих країн, і не враховує інтереси захисту їхніх інтелектуальних здобутків [9, с. 51]. На нашу думку, Угода ТРІПС все ж таки вперше охопила весь спектр питань, пов'язаних із забезпеченням дотримання ПІВ на міжнародному рівні, встановивши стандарти охорони усіх видів об'єктів ПІВ, а її особливістю є те, що, на відміну від попередніх міжнародних угод з питань ІВ (Бернської і Паризької конвенцій, Всесвітньої конвенції про авторське право), зазначеною угодою передбачено відповідні процедури врегулювання спорів як національними, так і міжнародними судовими та адміністративними органами.

Враховуючи вказане варто зазначити, що останнім часом вітчизняні дослідники звертають все більше уваги на ІВ, розглядаючи її на рівні економічного механізму державного управління, роблячи акцент на важливості врахування ІВ як економічного ресурсу держави та нематеріального ресурсу підприємств, цим самим акцентуючи увагу саме на необхідності її захисту [7, с. 14].

В контексті зазначеного заслуговує на увагу точка зору професора Драхоса, який зазначає, що країни, які розвиваються протягом тривалого часу, не впроваджували світові стандарти дотримання ПІВ, але необхідність дотримання Угоди ТРІПС зумовлює підвищення їх інтересу до зазначених стандартів [12, с. 174].

Погоджуючись із професором Драхосом варто зауважити, що світові стандарти дотримання ПІВ, на нашу думку, перш за все полягають в створенні належного правового режиму, який би за допомогою відповідного інструментарію створював нові можливості щодо захисту таких прав.

Водночас, як зазначає інший вітчизняний науковець і фахівець у галузі ПІВ Віра Потехіна, в основу Угоди ТРІПС покладено концепцію охорони ІВ, відповідно до якої приватні інтереси домінують над публічними. На нашу думку, це цілком корелюється з пропріетарною теорією виникнення ІВ, якої притримується США і якою передбачено значний акцент уваги до складової її захисту як класичного об'єкта права власності. Прикладом такої уваги є розслідування справи у сфері дотримання авторського права шістьох країн (Вірменії, Домініканської республіки, Казахстану, Молдови, України та Узбекистану) в США у 2000 році (за ініціативою Міжнародного Альянсу інтелектуальної власності), за результатами розгляду якої більшість із зазначених країн вимушені були вживати відповідних захисних заходів щодо дотримання ПІВ для виконання вимог уряду США [3, с. 56-60].

Базуючись на принципах національного режиму та режиму найбільшого сприяння, зокрема питання авторського права врегульовано статтею 9 Угоди ТРІПС, якою встановлено відповідну кореляцію з Бернською конвенцією, зосереджуючись на необхідності дотримання її положень. Щодо стосується регулювання Угодою ТРІПС суміжних прав, то статтею 14 Угоди передбачено охорону прав виконавців, виробників фонограм (звукзаписів) та радіомовних організацій, чим встановлено відповідні міжнародні стандарти у сфері дотримання прав зазначених суб'єктів ПІВ [6].

Досліджуючи правові засади фармацевтичної діяльності і вплив Угоди ТРІПС на дотримання ПІВ у фармації, Ірина Тіманюк зокрема зазначає, що, відповідно до Угоди ТРІПС, з охорони прав рекомендовано виключити такі об'єкти ІВ, як засоби діагностики, терапевтичного та хірургічного лікування, адже українським законодавством передбачено отримання патентів на зазначені об'єкти як на винахід, так і як на корисну модель. Ірина Тіманюк зазначає, що це є помилковим, оскільки саме ці засоби можуть відігравати вирішальну роль у порятунку життя людини [10, с. 101]. Погоджуючись з Іриною Тіманюк водночас не можемо не погодитись і з іншим дослідником, а саме з Кейт Маскус, яка стверджує, що суспільство повинно встановити баланс між потребами винахідників вилучати якісні властивості зі своїх винаходів і необхідністю споживачів і конкурентів далі їх розвивати і вдосконалювати, і зокрема зазначає, що повинен бути встановлений саме баланс між створенням і розповсюдженням об'єктів ПІВ [14, с. 32].

Саме приєднання до СОТ і зміст статті 31 Угоди ТРІПС дає нам відповідь на зазначене питання, а саме можливість знаходження такого балансу у вигляді примусового ліцензування і можливості виключення патентовласника з реєстру вимоги прав на запатентований винахід. Водночас, на нашу думку, все ж таки вимагає уточнення питання щодо порядку визначення і отримання в такому випадку патентовласником адекватної компенсації, як це передбачено пунктом (Н) зазначеної статті. З цього приводу Роберт Ейс зазначає, що міжнародні стандарти використання ІВ, які відображаються Угодою ТРІПС, в цілому створюють для держав, які нею користуються, умови щодо використання відповідних інструментів, які б враховували як міжнародні договірні зобов'язання, так і підтримували б вітчизняну інноваційну політику [13, с. 250].

Переваги для України від використання положень Угоди ТРІПС очевидні – і в першу чергу через сприйняття України як рівноправного партнера на світовому ринку, адже встановлені правила, що передбачені членством в СОТ, дають змогу адаптуватися українській економіці до світових стандартів. Безумовно, в короткостроковій перспективі існують перестороги і це може призвести до падіння виробництва, що пов'язано з переналаштуванням економіки і використання під час такого переналаштування ринку України як ринку збуту, але ми переконані, що це та ціна, яку ми вимушені платити за перспективу виходу на світовий ринок як товарів, так і послуг.

В цілому використання інструментарію, передбаченого Угодою ТРІПС, уможливило здійснення правового тиску на відповідні країни-порушники ПІВ, а проведення щорічного спостереження за станом охорони ІВ і складання «Спеціального звіту 301» та місце в ньому України акцентує увагу української влади на проблемних ділянках національного правового поля в сфері захисту ІВ зокрема.

Своєчасною, щодо дотримання Україною Угоди ТРІПС, на нашу думку, є необхідність вдосконалення митного законодавства України в частині, що стосується унормування процесів міжнародного обігу товарів і захисту інтересів власників ПІВ. Необхідним, на нашу думку, вбачається перегляд існуючої в Україні процедури справляння зборів, за перетин митного кордону, товарами, які при користуванні ними створюють можливість приватного копіювання об'єктів ІВ (фотоапарати, камери, мобільні телефони, планшети тощо), адже окрема увага у статті 50 Угоди ТРІПС приділяється питанню запобігання порушень будь-якого ПІВ відразу після проходження відповідним товаром митного кордону, що на практиці означає блокування цивільного обороту товару, тобто не випуск його на внутрішній ринок [6].

З цього приводу Юлія Жавнерчик зокрема вважає, що відновлення порушених прав власників об'єктів ПІВ в судах не є вичерпним і достатнім заходом, адже запобігання виникненню таким порушенням вбачається більш ефективним кроком, оскільки у разі завозу піратської продукції в країну не завжди існує можливість запобігти її незаконному розповсюдженню. Саме тому виникає необхідність блокування таких піратських товарів на кордоні. Водночас належний імпортер повинен бути захищеним від неправомірних посягань в разі, якщо ним будуть надані докази, що продукція, яку він завозить, не порушує ПІВ [1, с. 26].

На нашу думку, судовий захист порушених прав власників об'єктів ПІВ в судах є похідним від первинного створення умов для вчинення відповідних правопорушень, а саме не створення законних перепон на митниці при перетині митного кордону України. Саме тому ми переконані, що варто посилити роль митних органів України в процесі забезпечення первинного контролю за обігом на території України товарів, обіг в цивільному обороті яких залежить від дотримання прав суб'єктів авторського права і суміжних прав. Ми переконані, що контрафакція у сфері авторських і суміжних прав, зокрема, створює загрози дотримання прав не лише українських та іноземних авторів та виконавців, але і може спричинити накладення відповідних санкцій вже на Україну в цілому, і на ті експортні можливості, що складають лівову частку у формуванні внутрішнього валового продукту. Очевидно, що заходи митних органів України по захисту прав власників об'єктів ПІВ потребують глибокого осмислення і опрацювання з метою їх приведення до міжнародних стандартів та вимог членства в СОТ.

В контексті зазначеного, варто врахувати точку зору Каролін Дір, яка зазначає, що за-

конодавство у сфері ІВ це один із основних засобів, за допомогою якого здійснюється управління зазначеною власністю і забезпечується використання ідей та технологій з подальшим розподіленням прибутку яку вони продукують [11, с. 5]. Саме тому захист ПІВ повинен ґрунтуватися на вдосконаленні законодавства України у різних галузях, зокрема і на посиленні юридичної відповідальності за порушення зазначених прав шляхом адаптації цивільного, кримінального, податкового, митного та процесуальних кодексів до міжнародних стандартів. Зазначеному, на нашу думку, повинна передувати не лише законотворча робота, а й велика робота по роз'ясненню і підвищенні правової культури користувачів об'єктами ПІВ, адже користувачі такими об'єктами підчас не завжди обізнані з особливостями правового режиму їх цивільного обороту і, як наслідок, є потенційними порушниками умов їх використання.

На нашу думку, варто погодитись і з точкою зору Тетяни Ромат, яка звертає увагу на те, що найбільше на систему захисту ІВ в Україні впливають СОТ, європейські структури та Всесвітня організація інтелектуальної власності [8, с. 140]. Віддзеркаленням зазначеного впливу і підтвердженням необхідності здійснення запропонованих заходів у контексті курсу на інтеграцію України до Європейського Союзу є Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про інтенсифікацію співробітництва України з Європейським Союзом у рамках сворегіонів та перспективи транскордонного співробітництва», схвалених Постановою Верховної Ради України від 27 червня 2007 року № 1242 [5]. Крім того, Постановою Верховної Ради України від 27 червня 2007 року № 1243 було схвалено Рекомендації парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування», якими було підвищено увагу як до рівня правової освіти у сфері опанування знань в сфері ІВ, так і рекомендовано Кабінету Міністрів України розробити систему економічних стимулів (податкових, кредитних, страхових) щодо комерціалізації об'єктів ПІВ з метою формування ринку цих об'єктів [4].

Ми переконані, що практичне виконання зазначених заходів забезпечить створення на території України такого інвестиційного клімату, який буде привабливим для іноземних інвесторів, що відповідно уможливить підвищення капіталізації української економіки в цілому, адже дотримання умов членства в СОТ і унеможливлення створення правомірного тиску на інвесторів через дотримання/недотримання ПІВ іншими суб'єктами господарської діяльності в Україні допоможе їм чітко усвідомити, що інвестиції в українську економіку не знаходяться в зоні ризику. Зокрема заслуговує на увагу необхідність імплементації в українське законодавство вимог елементів правової системи СОТ, а саме Угоди ТРІПС, адже нагальним вбачається недопущення прихованої дискримінації з боку сильних держав членів СОТ.

Висновки. Безумовно, переваги від набуття Україною членства в СОТ очевидні, але не варто забувати і про інший бік даного питання, а саме ризики використання України розвинутими країнами як ринку збуту своєї продукції і занепаду неконкурентоспроможних галузей економіки, що безпосередньо залежить від здатності вітчизняних суб'єктів господарювання використовувати об'єкти ІВ зокрема.

Являючись членом СОТ з 2008 року Україна повинна встановити на власній території таке правове поле, яке б в умовах глобалізації економіки створювало для вітчизняних суб'єктів господарської та зовнішньо-економічної діяльності умови, які б унеможливлювали їх функціонування в режимі дотування чи надання пільг, надаючи їм штучні переваги, і таким чином роблячи їх частково і короткостроково більш конкурентоздатними, ніж їх контрагенти на світовому ринку, цим самим звужуючи їх можливості і бажання до участі в конкурентній боротьбі, яка є об'єктивним фактором оцінки результативності їх діяльності.

В цілому ми переконані, що вступ України до СОТ і використання положень Угоди ТРІПС прискорить інтеграцію України у світове економічне співтовариство і мінімізує/унеможливить дискримінаційне ставлення до України у сфері налагодження міжнародної торгівлі, забезпечивши створення правового поля у сфері захисту інновацій і об'єктів ПІВ.

Список використаної літератури

1. Жавнерчик Ю.Е. Таможенные меры защиты авторского и смежных прав / Ю.Е. Жавнерчик // Журнал международного права и международных отношений. – 2007. – № 4. – С. 26-30.
2. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій – Членство України в СОТ: огляд зобов'язань та коментарі до них [Електронний ресурс]. – 2008. – Режим доступу: http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/2947/1/Burakovskiy_Analiz_ekonomichnykh_naslidkiv.pdf.
3. Потехіна В. Інтелектуальна власність / В. Потехіна ; за ред. І. І. Дахна. – К. : ЦУЛ, 2008. – 413 с.
4. Про Рекомендації парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування» : Постанова Верховної Ради України від 27 черв. 2007 року // Відомості Верховної Ради України – 2007. – № 45, Ст. 2001.
5. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про інтенсифікацію співробітництва України з Європейським Союзом у рамках євро регіонів та перспективи транскордонного співробітництва» : Постанова Верховної Ради України від 27 черв. 2007 року // Відомості Верховної Ради України – 2007. – № 45, Ст. 1997.
6. Про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності: Угода від 15 квіт. 1994 року // Офіційний вісник України. – 2010. – № 84, Ст. 2989.
7. Ромат Тетяна Євгенівна. Механізми державного управління у сфері захисту інтелектуальної власності в Україні: Автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України – К., 2012. – 20 с.
8. Ромат Т. Удосконалення захисту інтелектуальної власності в Україні в контексті міжнародних зобов'язань / Т. Ромат // Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Дніпропетровськ : ДПІДУ НАДУ, 2011. – Вип. 3 (10). – С. 132–141.
9. Сіденко В. Переваги та ризики вступу України до СОТ / В. Сіденко // Віче. – 2008. – № 5/6. – С. 48-51.
10. Тіманюк І. Вплив міжнародної угоди ТРІПС на дотримання прав інтелектуальної власності у фармацевтиці / І. Тіманюк // Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики – 2012. – №1 (8). – С. 100-102.
11. Deere C. The implementation game: The TRIPS agreement and the global politics of intellectual property reform in developing countries / C. Deere // Oxford University Press. – 2008.
12. Drahos P. Negotiating Intellectual Property Rights: Between Coercion and Dialogue / P. Drahos // Global intellectual property rights: Knowledge, access and development. – 2002. – P. 161-182.
13. Eiss R. Developing Countries and TRIPS: What Next? / R. Eiss // Intellectual Property Management in Health and Agricultural Innovation: A Handbook of Best Practices – Vol 1. – P. 247-252.
14. Maskus K. Intellectual property rights in the global economy / K. Maskus // Institute for International Economics. – 2000.
15. Mirësi Ç. Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights and Developing countries / Ç. Mirësi // Academic Journal of Interdisciplinary Studies. – 2014. – Vol 3. – № 2. – P. 279-285.
16. Pretorius W. TRIPS and Developing Countries: How Level is the Playing Field? / W. Pretorius // Global intellectual property rights: Knowledge, access and development. – 2002. – P. 183-200.

Nikonchuk A., Ph.D. in Law, Associate Professor of the Theory of State and Law Chair. Head of Law Department of Ukrainian State University of Finance and International Trade

**UKRAINE AND THE AGREEMENT ON TRADE-RELATED ASPECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS:
INTERNATIONAL LEGAL RISKS AND BENEFITS**

***Abstract.** In this article, the author examines the international legal pre-conditions of the World Trade Organization creation, acceptance of the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS) and the impact of these events on the improvement of legal regulation of Ukraine in intellectual property rights. On the basis of the provisions of the TRIPS Agreement, the author tries to summarize the experience of the practical application of measures to protect intellectual property rights with measures on practical implementation steps aimed at creating favorable conditions for investment into circulation of such objects in Ukraine.*

It is determined, that one of the priorities in perfection of current legislation of Ukraine, in part of obligations envisaged by membership in WTO is harmonization of the Ukrainian legislation with the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, being an integral part of the WTO legal system summarizes theoretical and international law achievements in the field of protection of intellectual property rights.

The features of protection of intellectual property rights in Ukraine are analysed. The risks and benefits of implementation of the TRIPS Agreement is discussed in the article.

Keywords: *intellectual property, international trade, General Agreement on Tariffs and Trade, World Trade Organization, Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, objects of intellectual property rights.*

References

1. Javnerchik Y.E. Tamojennie meri zachiti avtorskogo i smegnih prav / Y.E. Javnerchik // Jurnal mejdunarodnogo prava i mejdunarodnih otnosheniy. – 2007. №4. – P. 26-30.
2. Institut ekonomichnih doslidjen ta politichnih konsultacij – Chlenstvo Ukraini v sot: oglyad zobovyazan ta komentari do nih [Elektronniy resurs]. – 2008. – Rejim dostupa: http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/2947/1/Burakovskiy_Analiz_ekonomichnykh_naslidkiv.pdf.
3. Potehina V. Intelektualna vlasnist / V. Potehina ; za red. I. I. Dahna. – K. : CUL, 2008. – 413 p.
4. Pro rekomendacii parlamentskih sluhan «Zahist prav intelektualnoi vlasnosti v Ukraini: problemi zakonodavchogo zabezpechennya ta pravozastosuvannya» : Postanova Verhovnoi Radi Ukraini vid 27 cherv. 2007 roku // Vidomosti Verhovnoi Radi Ukraini – 2007. – № 45, St. 2001.
5. Pro rekomendacii parlamentskih sluhan na temu: «Pro intensifikaciju spivrobotnictva Ukraini z Evropeiskim Souzom u ramkah evroregioniv ta perspektivi transkordonnogo spivrobotnictva»: Postanova Verhovnoi Radi Ukraini vid 27 cherv. 2007 roku

// Vidomosti Verhovnoi Radi Ukraini – 2007. – № 45, St. 1997.

6. Pro torgovelni aspekti prav intelektualnoi vlasnosti: Ugoda vid 15 kvit. 1994 roku // Oficiyniy visnik Ukraini. – 2010. – № 84, St. 2989.
7. Romat Tetyana Evgenivna. Mehanizmi derjavnogo upravlinnya u sphere zahistu intelektualnoi vlasnosti v Ukraini: Avtoref. dis... kand. nauk z derj. upr.: 25.00.02 / Nac. akad. derj. upr. pri Prezidentovi Ukraini – K., 2012. – 20p.
8. Romat T. Udoskonalennya zahistu intelektualnoi vlasnosti v Ukraini v konteksti mijnarodnih zobovyzan / T. Romat // Derjavne upravlinnya ta misceve samovryaduvannya : zb. nauk. pr. – Dnipropetrovsk : DRIDU NADU, 2011. – Vip. 3 (10). – P. 132-141.
9. Sidenko V. Perevagi ta riziki vstupu Ukraini do SOT / V. Sidenko // Viche. – 2008. – № 5/6. – P. 48-51.
10. Timanuk I. Vpliv mijnarodnoi ugodi TRIPS na dotrimannya prav intelektualnoi vlasnosti u farmacii / I. Timanuk // Aktualni pitannya farmacevtichnoi i medichnoi nauki ta praktiki – 2012. – №1 (8). – P. 100-102.
11. Deere C. The implementation game: The TRIPS agreement and the global politics of intellectual property reform in developing countries / C. Deere // Oxford University Press. – 2008.
12. Drahos P. Negotiating Intellectual Property Rights: Between Coercion and Dialogue / P. Drahos // Global intellectual property rights: Knowledge, access and development. – 2002. – P. 161-182.
13. Eiss R. Developing Countries and TRIPS: What Next? / R. Eiss // Intellectual Property Management in Health and Agricultural Innovation: A Handbook of Best Practices – Vol 1. – P. 247-252.
14. Maskus K. Intellectual property rights in the global economy / K. Maskus // Institute for International Economics. – 2000.
15. Mirësi Ç. Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights and Developing countries / Ç. Mirësi // Academic Journal of Interdisciplinary Studies. – 2014. – Vol 3. – № 2. – P. 279-285.
16. Pretorius W. TRIPS and Developing Countries: How Level is the Playing Field? / W. Pretorius // Global intellectual property rights: Knowledge, access and development. – 2002. – P. 183-200.

*Никончук А.М., кандидат юридических наук,
доцент кафедры теории, истории государства и права,
декан юридического факультета
Украинского государственного университета
финансов и международной торговли*

УКРАИНА И СОГЛАШЕНИЕ ПО ТОРГОВЫМ АСПЕКТАМ ПРАВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ: МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ РИСКИ И ПРЕИМУЩЕСТВА

Аннотация. В статье исследуются международно-правовые предпосылки создания Мировой организации торговли, принятия Соглашения по торговым аспектам прав интеллектуальной собственности и влияния отмеченных событий на совершенствование правового регулирования использования в Украине объектов права интеллектуальной собственности. На основе анализа положений Соглашения ТРИПС автор пытается обобщить опыт практического применения мер по защите объектов права интеллектуальной собственности с мероприятиями по практическому осуществлению шагов, направленных на создание благоприятных условий для инвестирования в сферу оборота таких объектов в Украине.

Определено, что одним из приоритетов в совершенствовании действующего законодательства Украины, в части обязательств предусмотренных членством в ВТО, является гармонизация украинского законодательства и Соглашения по торговым аспектам прав интеллектуальной собственности, которое будучи неотъемлемой частью правовой системы ВТО обобщает теоретические и международно-правовые изыскания в сфере защиты прав интеллектуальной собственности.

В статье проанализированы особенности защиты прав интеллектуальной собственности в Украине и рассмотрены риски и преимущества имплементации Соглашения ТРИПС в Украине.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, международная торговля, Генеральное соглашение по тарифам и торговле, Всемирная организация торговли, торговые аспекты прав интеллектуальной собственности, объекты права интеллектуальной собственности.